

VAN OVER DE IESSEL

oktober 2021

met in disse leste editie:

- *Corry Overmars: 'Röndtien riedn'*
- *Henk Hooijer: 'Joargetieden van een depressie'*
- *Bert Wolbert: 'Het bänkske'*
- *Co Mateboer: 'De fabel van de zwaan en de ooievaar'*
- *Riek van der Wulp: 'Oln van...deur dek en dunne!'*
- *Jannie Bakker: 'Appel'*
- *Femmy Woltman: 'De knotwilg'*

Colofon

- Joargaank 11 Nummer 04
- Uutgave: 1 oktober 2021
- Deur: SchrieversBond Overiessel

Redactie: Henk Hooijer

Redactieadres: henkhooijer47@kpnmail.nl

Lay-out: Diny Kloek en Alien Valk

Foto's: Diny Kloek
of een bi-jdreage van de auteur.

Van de redactie

Ofscheid

Tot oonze spiet mut dit de leste uitgave wean van oons digitale blad:
Van over de Iessel.

Elf joar e'leden bi'w met vöлле enthousiasme dit digitale blad begunnen. As dialectschrievers he'w ieder kwartaal met plezier oonze biejdrage e'leaverd.

Wiej vindt het belangriek dat de taal woar wiej in groot bint e'brach leamdig blif en voart blif bestoan.

Wiej hebt doar een biejdrage an willen leaveren.

Mar zoas dat op vöлле gebieden, en ok hier geet: "De grieze köppe wödt almar griezer en de anwas um 't oaver te nemmen is der hoaste niet." Vandoar dat oons niks aandere oaverbleef dan 't bieltie der biejd near te leggen, hoe jammer dat ok is.

Wiej wilt oonze leazers, en iederiene, den hoe dan ook, een biejdrage hef e'leaverd um dit blad tot een succes te maken, heel hartelijk bedanken.

En natuurlijk hoppe wiej dat er nog vöлле in oonze mooie Neder-Saksische taal e'schreven zal wödden!

Inhold

titel

schriever

Veurblad

Colofon

Inhold

Ofscheid

Redactie

Het bänkske

Bert Wolbert

Journaal

Diny Groorhalle

De fabel van de zwaan en de ooievaar

Co Mateboer

Klepperderk

Herman Kampman

Röndtien riedn

Corrie Overmars

Keendertied op de Jipkesbelt

Fenny Martens

Knippen

Henk Vos

Appel

Jannie Bakker

De knotwilg

Femmy Woltman

Oln van...deur dek en dunne

Riek van der Wulp

Rooze.

Diny Kloek

Joargetieden van een depressie

Henk Hooijer

Het bänkske

Gisteren hebt mien breur en ik 't bänkske opknapt dat ounze moder hef kreggen van de gemeente doo zee honderd joar wörden. Opknappen is eagenlijk nich het goo woord, wie hebt het schoonmaakt. Ankommende wek, as het dreug is, doot wie der pantserlak op, woarmet het dan nog joaren met geet. Dee viering van honderd joar is al weer zeuven joar ledden en zee hef de mooie leafied van 102 joar bereikt. De baank was der an too um of te spuiten met ne hoge drukspuit, of te krabben en glad te schoeren. Ok het brödtke, woar as ear naam op stun, was verweerd. Hee har aait in 'n scha ounder de hazelnötten buske stoan an de klootscheetersbaan, kot bie de stie woar as zee zeuventig joar hef woond. Dee plaats woar zee har hef wearkt en tehoap met ouns vader vief keender hef groot bracht. En dan ounder het schoeren komt der allemoal beelden op mien netvlies. Dat zee in de joaren zestig op nen heten dag juist hier kwam met 'n blad met grote glazen koale aanmaak ranja vuur de leu dee an het heuïen wadden. Ne tropische verrassing. Bie ear verjeurdag, good ne moand ledden, stuurden mien zuster nog ne foto woarbie zee dootieds op het bänkske zat, tehoap met de burgemeester. Greuts en luk beduusd zat ze doar, de beste jurk der bie an. En woarbie ze de burgemeester de vraag stelden. 'En as der voort een langs koomp en hier op miene baank geet zitten, wat dan?' De burgemeester was ad rem en gaf as bescheet, 'dan jaag ie hem toch gewoon vot.' Ze mos lachen, mer was in stoat dit te doon, het was ear baank.

Doo wie hem bienoa kloar hadden kwam 'n echtpaar der langs waandelen. 'Zoa ne neije baank, zöt der mooi oet'. Wie hebt ear evven kort oetlegd wat disse baank vuur ouns betekenden. Zee wadden verwonderd dat der 'n gebroek was dat honderd joarigen in disse gemeente 'n bänkske kregen. Met weer 'n verhaal in 'n rugzak gungen ze verdan op ear pad. ounder het schoeren en glad maken wörden der herinneringen ophaald. Dat luk wiederop in ounze keederjoaren an 'n raand van 'n bos nen tiedlang ne woonwagen har stoan. Illegaal, mer woarschienlijk toostoon duur de gemeente. Het mot eargens in het milden van de joaren vieftig hebben west. Mien breur was te jong, wus het nich meer. Ik gung der mangs stiekum hen umdat ze doar ne schommel hadden an nen tak van nen boam en dat dan mien vader zoonder wat te zeggen mie ophaalden. Of doo, in de tied dat der nog gen vuilnis wörden ophaald wie 'n gat hadden graven, ongeveer op de stie woar het bänkske stun en dat doar alle vuilnis in wörden smetten. As het gat vol was wörden doarnöast 'n neij gat graven, zaand op het oale en zoa verdan. Joaren laank totdat oaver ne lengte van wal good honderd meter, doar langs de klootscheetbaan, ounze hoes historie begraven ligt. En dan mot ie deanken an scheurgerei, glas, blik en aandere pröttel. Plastic was der bienoa nog nich, greunofval gung noar de hoonder en wat braanden wol wörden verbraand. Doo ik gisteren nöast het bänkske 'n gat prebeerden te graven um wat oale stuk boamstam in de doon, kwam ik de kapotte köpkes en schöttelkes teggen.

Daags noadat zee was stöarven hebt wie met ounze kleankeender ne waandeling maakt en hebt nen tiedlang tehoap op het bänkske zetten um de tied te oaverdeanken. Mooie momenten.

Bert Wolbert 04-08-2021

Journaal

Ik wil het niet
maar iej komt bie mij binnen
al zeg ik nee
iej dringt oe an mij op
teegn oew berichten
kan ik niks beginnen
iej zet mien hele wereld
op zien kop

ik bin het zat
iej met oew vrumde grillen
ik doe mien ogen
en mien oren dicht
maar iej bint duudelijk
en ik heb niks te willen
iej slingert het brutoal
in mien gezicht

Iej komt bie mij
langs digitale wegen
iej komt gewoon
as ongeneugde gast
mangs valt het met
maar meestal valt het tegen
mien diepste weans is
det iej mij verrast,

det iej blijft kommn
en niet doarmet zult stoppen
maar: det iej mij
een mooi verhaal vertelt
op die momenten
zal ik blieven hoppen
een wereld zonder
ziekte en geweld

De fabel van de zwaan en de ooievaar.

An de kaante van het riet erns in de Bersbeker polder löp een ooievaar. I-j kek verwaand rond en kleppert met de snaevel. Ie kun zien dat i-j et goed nor de zin ef. Zien veern glaanzn en i-j stapt as een stoters-aene deur et gröslaand op weg noar een volgend sleutien.

As ie der is ziet ie in die sloot een zwaene nor um kiekn. De zwaene bekek um van top tot tien an en wappert dan met zien vleugels.

“Zo ooievaar, ie em et zeker goed nor de zin?”

”Dat ku-j wel zaegn, ek bin vandaege jorig.”

“Now gefeliciteerd! A-j nog wat op oen verlangliessien?”

“Zeker, zeker, ek kan alles gebruikn en ek lusse ook alles.

Zaa’k ies zaegn wat ek vandaege zoal ekreegen eb?”

“Now?”

“Een kekkert van een alf pond, mooi oppemaekt op een bört.

Ja, Geertien ef een goeie keukn. Mer ek wil nog wel vuule meer em!

Mien leverancier van kienderties brengt mi-j nog een vette molle, mien neevn een paer jonge enties, lekker vers. Oh, nog vuule meer. Ek eb de dag van mien leem! En mien zuster kump nog uut de Wiek en ef een verrassing veur mi-j in petto, mer zie ef nog niet ezegd wat zie brengt.

Wat aa’k greeg wil em? Ek wacht’of! Hoe meer oe liever!

“Now, ek zie et al”, zeg de zwaene “ie em wel een verlangliessien van een alve meter.”

“Was et mer woor!”, antwoordt de ooievaar. “Now, ek probere de lucht in te koom. Gegroet!”

De zwaene kek um noa.

De volgende mörn is de zwaene net kloor met zien ontbijt van verse weegbree en vref de leste flabesliertn van zien rugge, as ie de ooievaar weer an ziet koom.

“Man, wat zie der gallug uut ”, begint de zwaene, “ie liekn wel niet veur mekaere.”

“Ach man, ek vuule mi-j doodziek. Mien zuster ef gistern wat mee-ebracht van eur nöst an de Reest, vlak bi-j et kerkien van de Wiek.

Miskien bi-j door wel ies ewest.”

“Jazeker, vaeke zat. Mer soms zittn der bakteries in et waeter. Die koomm uut et zieknuus van Möppelt. Ek wiet er alles van. Aa’k die biessies in de keel vuule kriebbeln, dan laege ek gow een knup in de nekke. Gegarandeerd dat a-k dan mut kokalzn. Dan kots-ek de maege leeg.

Mer wat vuule ie dan?”

“Wat zaa-k zaegn: doodziek.”

“Now, dat is erg. Mer ie lussn toch wel een kekkert? Door bi-j toch zo gek op? Iernoast in et dwerssleutien zittn der nog een paer.”

“Kekkers!, molln!, kuukns!, man skei uut. Ek eb vandaege mer iene wens: dat ek weer beter bin.”

De zwaene mut lachen: “Wiet ie wat er op een tegeltien stet dat an de mure bi-j die eerste boer an de Barsbeek angst?”

“Now.?”

“A-j gezond bin e-j duuzend wensn, a-j ziek bin mer iene....”

Co Mateboer

Klepperderk

Vrogger wörden oons mooie dorp oarig goed bewaakt,
wörden der ieder nacht'lijk uur een vaste ronde e'maakt.
Met 'n stok of een geweer, deu Klepperderk zien wark,
want hij was nargers bange veur en alderbassent stark.

Op 'n schoapenmarkt zien hukkie van woaruut hij opereern
en hij kon duuvels hellig wörden, as 't hum niet akkedeern.
En ha-j iets op oen karfstok of vun hij oe een raarn,
dan wus hij oe te vinden en ko-j oe better waarn.

Hij deu zien wark met harde haand en heul niet van gezeur,
gin zuute breudties bakken met zo'n slappen drinkebreur.
Ook a-j niet noar hum luustern, of ie stunnen keihard te lieng,
dan ko-j van Klepperderk een bes moal klappe krieng.

Ieder uur reup hij de tied en heul alles in de gaten
of ter argens onroad was of vrumde snuiters zaten.
Rovers stoppen hij in 't hok, det gaf een hoop gekarm,
bie braand luun hij de klokke en zo sleu hij groot alarm.

Teengswoordig he-w een wiekagent en ook de burgerwach,
maar inbrekkers en aander tuig, sloat nog gewoon hun slag.
Zie hebt noe toch zo'n grote mond en mangs goat ze tekeer,
dan deank ik toch zo vaake: ha-w Klepperderk maar weer.

**Want ie kunnen toen gerust goan sloapen,
Klepperderk den heul de wach,
gung um het uur deur oonze stroaten
en brach oons veilig deur de nach.**

Röndtien riedn

In de tied det de mobilette bromfietsen in de mode kwamm, zo allef in de joaren vieftig van de veurige eeuw, ad mi-jn vriend Dolf der ook iéne. Enkelt moch ik der ook op rieden.

Met zien kammeroad achterop gingn e an et begun van de oamd een rundtien. Noar de Sluus, met et pont oaver 't Zwartewater noar Gællemuun en dan deur de Mastenbroeker polder, of oaver de diek, weer op Asselt an.

Noast de weg van de Sluus noar et pont van Gællemuun, lag een fietspad. Maar, doar rèèdn ze natuurlijk niet op, et was völle spannder umme op de grote weg te riedn.

Toen ze op et pont stunn te wacht n kwam plisie Bosman uut Gællemuun der an fietsn.

Plisies waren in die tied op de fietse, det was gewoonte. I-j kwam noar ze toe en vreuëg woarumme ze niet op et fietspad rèèdn. Mi-jn vriend zei det e et fietspad niet ezien ad. 'Doar geleuf ik niks van' zei Bosman 'Ie krieëng een bekeuring'.

Mi-jn vriend skrök zich kapot, want geld ad e niet en i-j zol ook nog flink op zien kop krieëng van zien olders as ze van dit vergriep eurdn.

'Oen name' zei Bosman met een barse stemme. 'Jan de Groot' verzun mi-jn vriend ter plekke. 'Oen geboortedoatum en oen adres' baste de man vadder. 'Achtien meert neeëngtien veertig zei mien vriend en ik wone in Asselt. De gegèèms worn op-eskrèèmm en ondertussn stunn ze al op 't pont en vaardn noar de oaverkante.

Weer kwam Bosman op de jongens an en zei: 'Ik zie de'j nog niet op een bromfietse mang riedn want ie bin nog gien zestiene.

Kom zo mar met noar mien uus, dan proatn wi-j doar vadder'.

Det mos niet gebeur n want de zonne van Bosman zaang de jongens zowat alle wèèkn.

As die thus zol wèèn en ze binnkwamm wussn ze zeker det die dan zól zeeëng: 'Hoi Dolf en Jan, wat komm jullie ier doen? En dan waarn de raapm gaar.

De kammeroadn proatn of, det ze eerst kallem achter Bosman an zóln riedn.

As ze eel dichte bi-j Bosman zien uus waarn, dan zóln ze vol gas gèèmm en as

de sotemieter op uus an jakkern.

Zo gebeurde 't.

Op et commando 'Old oe vaste' ging et gas vol lös en kardn ze met een bloedgank de diek op noar Asselt.

In de tussentied was 't donker eworn, mar licht deedn ze niet an, dan waren ze minder te zien. Toen ze allefweg waarn kwamm der in de varte autolichtn an.

'Wi-j goan onder an de diek in et lange grös leeëng, dan zien ze ons niet want det is vaste de plisieauto' proatn ze of.

De bromfietse werd rap onderan de diek in et lange grös egooid, wat grös deroaver-en en zellef gingn ze een endtien vadderop dicht teeëng mekare in de slootwal leeëng.

Noa een paar minutn rèèd de plisieauto, want die was et, langes.

Ze bin nog een ure bliém leeéng en toen bin ze, weer zonder licht op Asselt an-egoan.

Een eel ende veur de lange brugge bin ze loopmd vadder egoan en em de bromfietse in et fiets-okke van de mellekfabriek ezet. Ook doar bin z'een poze eblèèmm.

Iéne veur iéne bin ze een allef ure noa mekare de brugge oaver eloopm. Plisie Bosman stund an de Asseltse kante met een collega te proatn.

Et gunk allemoale goed, zie waarn weer in Asselt. De bromfietse em ze d' andere dag weer op-aald. Et weekend doarop waarn de jongens vermomd met pettien en brillegien op, alweer in Gællemuun. Zie zattn met een köppel kammeroadn in een vensterbanke in de Langestroate toen Bosman der an kwam fietsn.

I-j stopte en zei: 'Willn jullie uut de vensterbanke goan jonges?'

Rap gingn ze der vanof. Bosman zol et zowat kun eurn zo ard bonktn eur de ärtn in de strotte, mar i-j erkendn de beide kammeroadn niet.

Spannd was et wel.

Corry Overmars. Hasselt. Jan 2019

Keendertied op de Jipkesbelt

*As deerntie spöln ik geerne huuziej
Biej moo in't washok spöln ik doar
Ik had ne oalen theepot met ne bast
Een siensappelkissie det was mien kast
Doarin stun de köppies zonder oor.*

*Doar zetn ik thee veur miene popn
Zo fantaseern ik er op lös
Had koekies ebakt biej de thee
Mien popn drönk oalemoal mee
Wat han ziej toch ne dös.*

*Mar toe ik a wat oalder wödn
Heul ik van heel mooi hoar
Ik hunge flessies an ne barkenboom
Doar mos het barkensap in koom
Dan wun mien hoar mooi zwoar.*

*Mar de flessies wan heel rap eveult
Det kwam toe deur mien breur
Hee hef er stiekum in eplast
Ik was nog wea zo blij en verrast
Mar gelukkig hak het we deur.*

*Ik wödn as wicht völle eploagt
En meesttieds deur den breur
Wiej han meka regelmoatig biej de kop
Mar de tied diej löst diej dingen op
Haatdraegenheid doar bink niet veur.*

Fenny Martens Berends

Knippen

Ongeveer 55 joar geleden.

Mien werkgever was aannemer en ik mug de kleine onderhoudsklussen doen. Op een gegeven moment mus ik naar een klaante um vensterbaanken te verbreden.

Het was bi-j een arbeiderswoning uut de joarn dartig woar nog smalle houten vensterbaankies voor zaten.

Het materiaal um te gebruiken was er al noar toegebracht en ik kun noa het weekend zo begun.

Toen 's maandagsmorn de deur los gung om mij binnen te loaten zei de vrouw des huizes "Het is in feite niet meer neudig". "Hoezo?" "Nou kiek mar veur et raam in de kamer dan zie wel wat er an de haand is". Inderdoad kun ik zien wat er gedeurd was.

Alle bloem die op een verbreed vensterbaanke hadden mutten stoan waarn gekortwiekt.

"Onze Gert" vertelde zij mi-j "giet sins een paar moand noar de kleuterschoele. En doar hef hij weliswoar met een stompe en ofgeronde schere leern knippen. Maar dat hadden wi-j nog niet deur.

En in et weekend blieve wi-j wat langer liggen. Hoeft niet hen warken dus.... Mar oonze Gert is natuurlijk wel vrog wakker.

Gewoonlijk giet hij dan noar beneen en doar ligt stripboekies en speelgoed woar hij zich met vermaakt. Zo ök ofgelopen vri-jdag. Hij hef de schere pakt. Nou en et resuktaat ku-j zien. Alle bloem veur et raam hef hij of è-knipt. Nou ja het is niet aandere, as de brede vensterbaanken er veurzit dan goa wi-j ök mar ni-je plaanten kopen".

Zo'n dartig joar later.

Wi-j woonden in een buurtie met allemoale nette tuunties veur et huus.

Zo ök de al wat oaldere burenen die eerder een boerenbedrief hadden.

Die mensen hadden nog wel geld over van dat boerenbedrief en hebt dan ök een redelijk grote kavel è-kocht en doar een bungalo op è-zet met een royale bloemtune er umme.

Veural allerlei soorten en kleuren bolbegonia's. Keurig gesorteerd in verschillende parkies.

Mooi um te zien as alles in blui stund en ze waarn er trots op.

Ze gung ök hoaste nooit op pad en zeker gien dagen.

Toen ze wel een keer met de bus op stap gung was er daags gien iene in huus.

En dat hebt ze weten. Toen ze weer thuis kwaam zagen ze dat bijna alle begonia's waarn of è-knipt of è-plukt. Een veurbi-jganger hef èziene dat een paar jochies uut de buurte doar bezig waarn. Op de vroage wat ze doar deden was et anwoord een bossie bloem veur mama plukken. Deurdat die veurbi-jganger heur door weg e-stuurd hef bint er nog wat bloem blieven stoan. Ien van die jochies had rood hoar worde er bi-j verteld en zo wussen ze ök wie dat was. Verder heb ik er niks van met è-kregen. Wel mus ik altied een beetie in mi-jzulf grinneken as ik er langs kwam.

Weer een joar of tiene later.

Inmiddels hadden wi-j een kleinzeune van een joar of viefte.

Hij was die dag bi-j oons toen ik et oalde uitgebluide spul uut de tune of knipte en in de klike deed.

“Opa mag ik ook zo'n schaar om te knippen?”

“Denk er om alleen het uitgebloeide spul afknippen”.

Ik gung weer an et wark en lette niet op mien kleinzeune.

Ik heurde um wel zeggen, “uitgebloeid ook uitgebloeid”.

Toen ik umme keek kun ik nog net veurkoom dat hij nog een niet uitgebloeide bloem tot uitgebloeid verkloarde.

En et gebeurde met al dat gedoe hef mi-j an èzet umme doar een gedicht van te maken.

Knippen

Kees had op de kleuterskoele,
met de skeere umme leer'n goan.
Hij kun nów merakels knippen,
het was iets ni-js in zien bestoan.
Op zundagmorg'n was Kees vrög wakker,
hij gung mar vast-is noar benee'n
Kees dacht, ik goa met de skeere oefen
'k Heb nów de tied, en ik bin mooi alleen.

Va en Moe blijft nog eem liggen,
want Keesie heur'n ie helemoale niet.
De hele weke vrög hen warken,
nów-op zundag, hebt ze-eem de tied.
De skeere van zien moe wus Kees te liggen.
In de boomste la van kamminet-
de stoel d'r bi-j, nów was hij groter
hij hef de skeere, dat wordt pret.

Kees die kek is deur de kamer.
 Die bloemen veur't raam bint veuls te groot.
 Hij vuult zich al een echte tuunman.
 Legt met skeere, hoast de wortels bloot.
 De gedien kunt ök wat körter
 Een handbreedte an de onderkaant.
 Mar het mag ök wel ietsies meer wezen
 Hij hef de skeere nöw toch eenmaal bi-j d'haand

De Margriet lag öp de toafel
 Doar van hef Kees, de plaaties netties uut è-knipt
 Hij stapelde die heel mooi öp mekare
 Die iene die doar nog apart lig, is er zeker tussendeur è-glipt
 De skölk van opoe an de kapstok
 Die hangt doar, denkt Kees, niet arrig lange meer.
 Die is ja uut de joaren vieftig.
 D'r in die skeere, komp opoe ök nog netties in de kleeer

Kees die kreeg er toen echt lol in,
 zag in de spinde een broen brood.
 Kom öp skreeuw'n Kees, ie bint mien vijand.
 Ik stik oe met mien skeere, as 't mut morsdood.
 Hij stak het brood wel twintig keer.
 En nog, dacht Kees zit er nog leev'n in.
 Hij stak het brood nog mar s' weer
 Het brood verkrummeln, zo zee Kees he-j nöw oen zin

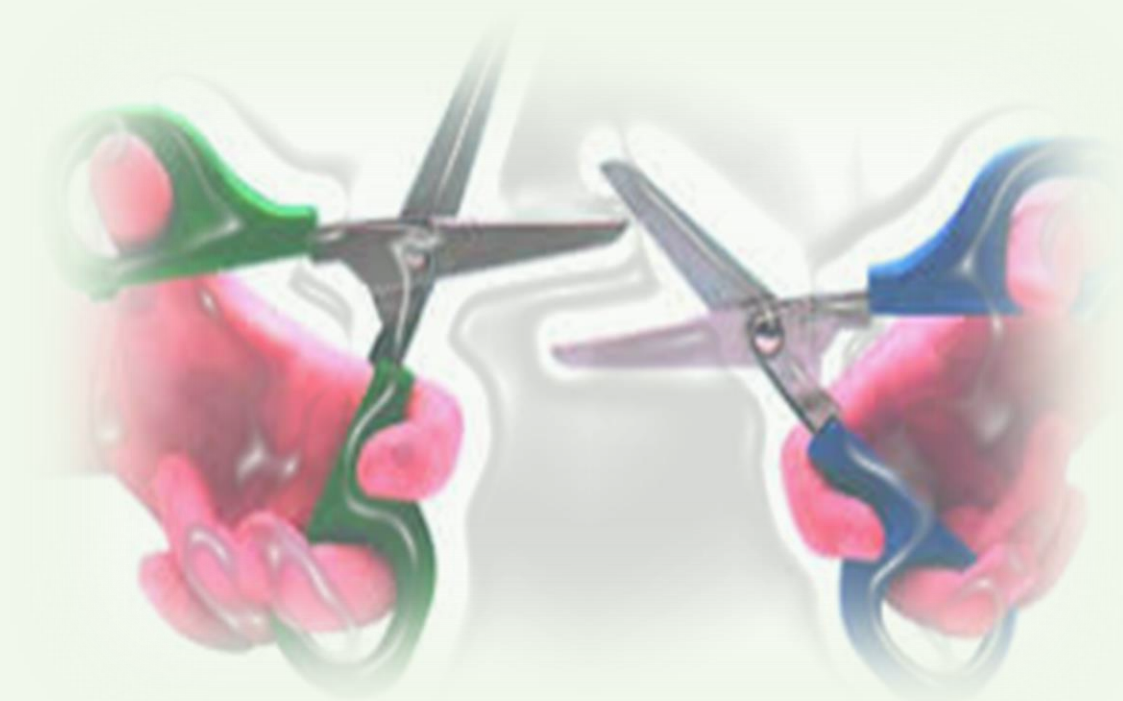
Wie is hier in vredesname deur de kamer hen è-roast.
 Kees zien moe stund in de deure
 Kees keek is goed en kreeg toen hoast.
 Wat een bende, mu-j is kieken,
 heb ie dat vanmorg'n è-doan?
 Zien moe gung mar is eempies zitten
 en Kees zag doar een echte troan.

Moe, zeg Kees ik wol oe hölpen
De bloem die waarn al uut è-bluit.
De gedien waarn veuls te lange,
Opoe was uut de skölk è-gruut.
En 't brood zegt Kees die wol mi-j biet'n,
Mar, ik wasse hum net veur.
Ik meuk-hum met de skeer onskaadlijk.
Ie hoeft veur't brood, nöw niet meer bange weezen heur

Moe die lacht is deur de troan,
röp ök va d'r eempies bi-j.
Och zegt die, t' stund nog niet öp de rölle.
Mar wi-j koopt nöw alles, drekt mar ni-j.

Zo keerde alles nog ten goede,
Kees wörde, de wacht goed an è-zegt.
Dat as hij, in huus wat wol veraandern
Eerst met Va en Moe mut word'n overlegt.

Henk Vos.

Appel

Door leg ze
rozig blozend
in mien aand

Dat bruselijke bloesembluumpien,
dat, sierlijk en charmaant,
mien appelbeumpien tooide met
een waes van 't fijnste kaant
verleidde met gepast geduld
anbidders
tot eur skoot em ad evuld

Zie zeug de zachte regen op,
waard' eur veur wilde wiend
drunk gulzig zoemerdruppels en
wærmde, alf verbliend,
eur in de zoemerzunne
die eur koesterd' as een kiend

En zo is ze
met engelengeduld
verzörgd van Ogeraand
totdat eur daegen waren vervuld

Toen em mien vingers eur omvat,
be-oedzem op-ebeurd
en ef ze zelf de boom
veurzechtig lös eloaten
op eur bestemming an-ekoomm

En zunverzaedigd florissaant
leg ze now
rozig blozend
in mien aand

Jannie Bakker -Genemuiden-

De knotwilg

Langs de Iessel op-egreui-
jd
en an 't ende van zien krachten
deur de stromingen mee-evoerd.

De naoture
kabbelt en knabbelt
gestaodig
alle leven
uut et leven

De naoture
kneedt en vormt,
et skelet
in pure schoonheid
aachter laoten.

Femmy Woltman

Foto: Albert Greveling

OLN VAN... DEUR DEK' EN DUNNE

-Dit is een verael dat in oorspronkelijke staat eskreevn is deur Olaf de Landell. 't Spuult um of in Friesland, met Friese meinsn in Friese situaties.

In disse vertaelige get 't umme meinsn in de kop van Overiessel en 't verael is doorumme an'epast.-

't Is al meer dan onderd joor geleedn gebeurd en d'r is van 't gelukkige stellegien neks meer over dan een old, vergeeld petrettien, woor as ze as twee stieve, nette boernmeinsies opstoan.

En... netuurlijk 't verael, da'k oe niet zal ont'oln.

't Leevn van Derk en Lummechien verleup tot an un vuuftigste oordig glædties. Zie woondn an de Diek in een klein boerderi'jgien, en sappeldn muuzum umme un drie jochies de kost te geevn.

Die gruuidn op tot stiewige boernjonges, kreegn verkierige en trouwdn. Eur usien, dat eerst slim stille ewest was, en laeter roezig deur 't geroezie van klein- en laeter van opgruidnd jonk volk, wörde weer rustig.

D'r was neks opzienbaarnds te vermeldn, of 't mos weezn dat Lummechien en Derk nog altied goed gæk met mekaere waarn, en dat is eignlijk best de muuite van 't vertelln weerd.

Eur zeunn waarn dus de deure uut en Lummechien en Derk leupn, now weer met un twiegies, veur dag en dauw de koenn noa en addn 't slim druk met de kiepn en de værkns.

Op een dag klaegde Derk, dat ie zo'n raere dekke bulte ad, net onder zien broeksbaand, in de middel. "Vuult maer," zee ie, en i'j pakte Lummechiens aand en laegde die op de vremde ronde bobbel in zien zied.

Zie knekte ies en met een klein læchien in eur oogoekn zee ze: "Ie bin met 't eetn weer te gulzig ewest." Zie keek luchtig noar zien bange gezechte, maer 't griezeld eur langs de röggegrad. Un leevn was zo goed ewest, zo buutngewoon goed en zo ewörteld deur un liefde..!

Was dit 't begin van 't einde?

"Ie muun toch maer ies eevn noar de dokter gaan," zee ze.

"'t Zol wat," gaf ie weerwoord, "'t zal wel een vetbulte weezn!"

"Doorumme juist," zee Lummechien, "ie muun 't veur mekaere zien te kriegn, daa'j dr an 'd aandre kaante ook iene mestn, anders gruui ie skief!"

Zie sturd' um drækt noar de dokter.

De dokter bekeek de bulte.

"Nou, van Werven," zee ie noadeinknd, "daar moet even in gesneden worden." "Wat ze'j?" stotterde Derk verboesd.

"Esneedn in mien eign vleis? Nee dokter, door kump neks van in!"

Derk was een iele eld as 't op wærkn ankwam en van slachtn wus ie ook alles. In benærde toestandn ad ie de kop d'r altied goed bi'j, maer een japse in zien eign lechem, door maekt' i'j um toch zo kil teegn.

"Nou," nam de dokter weer 't woord, "dan moet je maar eens naar Zwolle gaan," want Zwolle was een plaese van kundigeid en wies'eid, door woondn de dokters en puffersers.

Door vuulde Derk eignlijk ook niet vule veur, want i'j kon um de dokters in Zwolle allienig maer veurstelln met een mes in de voest.

Lummechien zette eevnwel deur, ook al preut ze d'r niet al te vule over.

Op een oamnd kwam un jongste zeune eevn umme de deure kiekn. "Ja," zee zien moejer, "oen vaejer is niet ielemoale in örde, i'j ef een bulte in de zied.

Wi'j goan overmörn toch maer noar Zwolle, want i'j wil onze dokter niet loatn snien."

Dat begreep un ækkesluter best. "Ek zol 't ook niet willn!" zee ie. Lummechien kneep de lippen stief op mekaere. Van manvolk, ook al aa'j 't zelf op de weerld ezet, mos ie 't niet ebbn, door ko'j gien ulpe van verwacht.

Of de jonges d'r over eproat addn..?

Die oamnd kwaamn de aandere twee binzettn. "Now, oe is 't?" vreugn ze, onderwiel de steile stoeln bi'j de ronde toafel anskoevnd.

"Best!" zee un vaejer.

Un moejer gaf gien enkele oasem, overdeinknd in welk

vat ze eur zörgn mos gietn, zonder onruste te zaein. Zie bleef d'r over zwiegn, totdat de oldste zee: "'k Miende da'k eurd ad daa'j noar Zwolle, noar 't zieknuus mosn?"

"Och welnee..!" ontstreed zien vaejer 't um.

"Och jewelle..!" verbeterde zien vrouwe um met een felle blek. "t Is niet slim, maer wi'j muun d'r bi'jtieds bi'j weezn."

Zie stond skielek op en skunk een paer bekers wærme melk in.

De keerls öln eur stille, want zie wussn wel dat moejer gien weerwærk verlangde, as ze iets op disse meniere zee en doornoa drækt wat te drinkn inskunk. Zie keekn allemoale noar 't toafelblad en begunn een opgelaegd gespræk over koenn.

De dokters in Zwolle addn een aandere beviendige dan un eign dokter. Zie vunn ingriepen niet meer zinnig. Zie preutn met beidn, zowel man as vrouwe, want per slot van reeknge mocht een ziek meinse toe nog best wietn wat um te wachtn stond. Boovndien stondn de van Wervns bekend as geleuvige meinsn en die kondn wel wat ebbn.

"t Is al vrij ver," zee de dokter die 't woord voerde. "Hoe oud ben je van Werven?" "Vuuftig dokter," antwoordde Derk zæchies, terwiel de kaemer um veur oogn draeide. I'j ad al iel wat meinsn um um èn zien goan, maer zelf an de beurte weezn, dat was zo'n skrekbeeld... zo ongriepber... i'j ad d'r gien woordn veur.

Derk knekte automatisch op alle roadgevign van de dokter. Lummechien naast um met eur beste neepiesmusse en ziedn musselintn, vreug kört: "En aa'j nog toch ies oppereerdn?"

De knappe kop uut Zwolle aelde zien skolders op. "Je hebt altijd kans op geluk," zee ie. "Maar wij raden het ten zeerste af, als er in gesneden wordt, zaait het zich uit."

Dat was un oordiel .

De ernst van de zaeke was toch wel op Lummechiens gezechte te leezen ewest. Toe ze thuus kwaamn zaatn de drie zeunn al op eur te wachtn,

"Now?" vreugn ze. Derk skrukkelde wat ræchterop en skraepte zien keel. Onderwæg noar uus ad ie gien woord voel emaekt.

"t Oeft niet esneedn," zee ie kört, maer ko'j door drie jongkeerls zaand mee in d' oogn streuin?

Zie zöchtn un moejer weer op toe un vaejer noar 't laand gong umme de koenn te verzörgn.
 "t Is bærre slim," laegde Lummechien uut. "De dokters willn niet meer snienn!" Zie ad felle blössies op eur wangn en met dreug' oogn keek ze 't raem uut noar buutn. "Zie viendn 't te laete."
 De jonges eurdn 't an.
 Stondn ze nog tekört op eurzelf en nam un eign leevn un tevule in beslag, of ebbn jonge meinsn gien kiek op 't leevn van oldern?
 "Ja, zo get 't now ienmaal," zee de middelste skuddekoppnd.
 "Vaejer ziet d'r nog goed uut veur zien joorn..! Now dus al..!"

Die oamnd zat Lummechien eur man an te kiekn in 't lecht van de eulielaampe. De ofgeloopn joorn trökkn an eur verbi'j. Derk, met zien goedige gezechte, zien lechte oogn, toch met een donkre uitkiek, zien stærke mond..!
 Mos een meinse um altied neerlaegn bi'j wieze besluitn van aandern? Eur eign dokter ad d'r toch nog wel wat an willn doen?
 't Kwam in eur noar boovn oe Derk eur d'r deur esliept ad, toe ze eur eerste kiend kreeg. Et kleine jochien van toe was now een grote keerl en ad zelf al wat jongs in de wiege.
 De bluui ad vrucht ezet, was riep' ewörn en of'evaaln. Wat ebleevn was, was de verbundheid tussn eur en Derk. Mos ze liedelijk toekiekn oe ie eur zol ontvaaln?
 Derk vuulde eur kiekn en keek perdoes op. Veurdat ie ook maer iets te bærde kon brengn vreug Lummechien kört: "Vertrouw ie mi'j Derk?"
 Now, wat was dat now veur gækkeproat..!
 "Zo'j mi'j mien gaank loatn goan, as 't veur oe eign bestwil was?" drung ze værder an.
 Eevn mos ie diepe noadeinkn, wat niet ærg vli'jnd was veur Lummechiens diepe liefde.
 "Ja," zee ie noa een posien, "Netuurlijk."
 "Goed," zee ze en eur oogn leutn um gien oognblek lös, "dan elp 'k oe mörn. 't Zal verrækte zeer doen en ie maagn zo ærd bleern aa'j kunn! Maer 'k maeke oe beter! 'k Wil oe nog niet kwiet! Nog lange niet!"
 Eur woordn maektn um bange, maer i'j was die iele middug nog vule benauwder ewest veur dat aandre, zie bemoedigde um ook.
 I'j laegde zien verweerde aand op eurnde, wat een boer an de Diek anders niet gauw deu.
 "Best," zee ie.
 Zie trök rimpels in eur veureufd. "Mien ie dat?"
 I'j knekte veurzechtig. "Ja," zee ie ærnstig, net of ie eur iewig trouw beloofde.

En zo gebeurde 't, dat d' aandre mörn in de vrogte, nog veur dat ze nat of dreuge ad addn, vrouwe Lummigje ven Werven eur man over de raand van de reegnputte leut angn.
 "Ie maagn galpn ze ærd aa'j willn, maer ek waerskouw oe, ie beweegn oe niet!" zee ze met een driegnde ondertoon.
 "Nee," antwoordde Derk zæchies, zo wit as een liek. I'j luunde op een kussn woor ze stukkn van een old laekn um'èn'edraeid ad, veur de nettigheid. In zien aandn klemnd'ie een aander kussn woorin i'j strækkies mos kniepn.
 Lummechien ad eur beste eerappelskelmessien een alf uur op de buutnmure stoan sliepen en ad 't toe of'ewassn met braandewien. "t Glum net as of 't 't lecht van de zunne in twie'n mos verdieln.

Zie maekte Derks rögge bloot en zo was de dekke bulte goed in 't zicht.

Met de lippen stief op mekaere sneed ze met rappe aeln 't gezwel, met een kleine cirkel d'r um'èn, diepe wæg.

Derk galpte en skroewde zo verskrekkelijk, dat de buurn van weerskaantn verskrekt an kwaamn jakkern. Zie vundn Lummechien met een sponze, vol'ezeugn met braandewien, diepe in de wonde van Derk edrukt. Zie ruulde een lange repe linn umme de middel van eur man en dat verbaand öl de sponze stief in 't bloednde gat.

Toe Derk in de bienn mocht koomn, kreeg ie 't wæg. De buurn dreugn 'm noar de bèèdestee.

Lummechien wærkte die dag niet. Zie zat maer veur eur uut te kiekn bi'j de bèèdestee en öl de ieskolde aand vaste die door uutöng.

"Ek eb 't goed met um veur'ad," fluusterde ze teegn de jonges die ontdoan binnkwaamn. "I'j wördt wel beter, i'j wördt vaste beter!"

De oldste vreug: "Maer moejer, oe ko'j dat now doen?"

Eur gezechte kreeg een strak læchien. "Gieniene anders deu wat veur um..!" zee ze met een zwak verwiet. "Ek wil dat ie beter wördt... ek wil't..!"

En verechjan... Derk wörde beter en ef nog twie'ndærtig joor eleefd!

Riek van der Wulp -Genemuiden-

Rooze

Zo tear is oen gezichie.
zo deepe is oen kleur
zo zachte oene blaachies
zo liefelijk oen geur.

Zo stroalend stoa-j te pronken
iej geeft oen hättè bloot
insecten stoa-j te lonken
iej vuult oe mooi en groot.

Mar wee den oe wil plukken
of oe te lief wil goan
't zal em neet makkelijk lukken
oen döarns te wearstoan.

Iej bint net as 't leaven;
mangs liefelijk en tear
mar a-w oe hoastig plukken wilt
dan doot oen döarns zear..!

Diny Kloek

Jaorgetieden van een depressie.

Harfst.

Zij vuult het in heur lief. De harfst zal nou niet lange meer op zich laoten wachten.

Met het verkleuren van de bomen, verkleurd bij heur ook ieder jaor de stemming van fris gruu naor somber, dor, grauwgries.

Wanneer het leste blad evallen is. En de bomen d'r as dood bij staot. Is bij heur ook de sapstroom tot stilstaand ekomen.

Innerlijk kold, leeg, levenloos.

Dizze periode ervaart ze elk jaor weer as het zwaorste, het verdrietigste, het meest angstige.

Dit is het moment dat ze nog niet helemaole in zichzölf ekeerd is. Ze herkent de symptomen zo goed en wet waor dit onontkoombaar toe zal leiden.

Ze wil...,ze kan...d'r niet meer tegen vechten. D'r is toch gien vechten tegen!

Gien pillegies, gien therapieën. Niks van dat alles. Hoe eerder zij het diepste, het gevuullose punt bereikt, hoe liever het heur is.

Op'eneumen. Allent zichzölf nog tot last.

Winter.

Zij vuult het an zien gezichte as hij heur een kus gef. Het is kold buten. Iezig kold.

Elke dag is hij d'r. Weer of gien weer. Liefde of gien liefde van heur kaante. Zolange zij op'eneumen is zal hij komen.

Hij zeg nooit veule. Wat mut hij ook zeggen. Zij hef toch gien woorden.

Van binnen is het winter bij heur. Alle gevulens onder een dik pak snei.

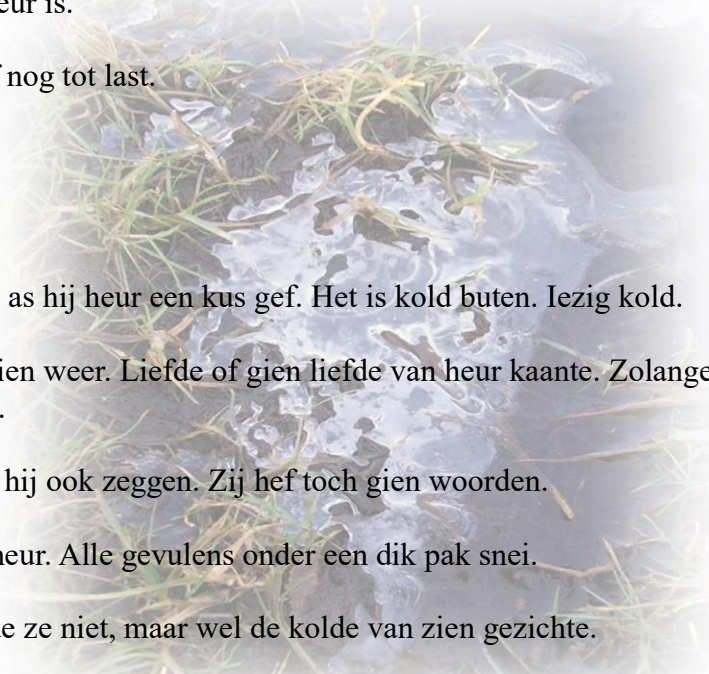
De kus die hij heur gaf vuulde ze niet, maar wel de kolde van zien gezichte.

Plotseling pakt ze zien haand en haold die tegen heur gezichte. Ze vuult de kolde...genöt van de kolde.

Zij wet dat het niet kan. Ze laot heur toch niet gaon, maar het allerliefste zul zij nou naor buten gaon en argens in een park op een baankie gaon zitten.

Stille zitten, niet bewegen...wachten tot ze van buten net zo kold is as vanbinnen.

Stiefbevreur.

Lente.

‘Kiek’ zeg heur man, terwijl hij heur een klein ielig bossie narcissen in de hand drokt. ‘Ze bint d’r weer. Het bint d’r nog niet zoveule, maar ik wol oe dizzen toch wel graag laoten zien. De lente komp d’r an.’

Ze beseft iniens dat het heur wat döt. Ze is d’r wies mit.

D’r bint gien mooiere bloemen op de wereld veur heur, dan narcissen uut eigen tuun.

Ze vuult...ze wet...dat het nou gauw béter mit heur zal gaon.

Hij wet het ook. Kan haost niet wachten.

Hij is wat dichter bij heur gaon zitten dan dat hij aans döt. De ofstaand tussen hun wordt gelokkig weer kleiner. Ze wordt weer bereikbaar.

Plotseling kek ze um an en zeg, ‘die sokken, die a’j daor an hebt, da’s gien gezichte!’

Hij stiet op. Drukt heur stief tegen zich an.

Iets mooiers had ze op dit moment niet kunnen zeggen.

Zomer.

Vier maonden en a’j gelok hebt wel vief heerlijke zomermaonden te gaon.

Volop genieten van mekare en van het weer. Ook al zal het weken achter mekare regenen, daor wordt het veur hun echt niet aans van.

Veur heur en veur heur man bestaot er gien slechte zomers. Net zo min as aangename winters.

Ze bint zoveule meugelijk bij mekare. Geniet van mekare.

Ze mut wat inhalen van die kolde maonden die achter heur lig. Mut een veurschot nemen op de sombere maonden die er zonder twiefel weer an koomt.

Plannen maken doet ze niet.

Niks uutstellen. Nou doen!

Ze zullen de tied stille willen zetten. Maar die zet er – veur het gevuul – in dizze mooiste tied van het jaor nog een extra tandtie bij.

Niet drok umme maken. Gien zin an...gien tied veur.

Veur da’j het weet zit de R weer in de maond.

De R van ‘Rottied’.

Henk Hooijer

A close-up photograph of a butterfly with black, orange, and white wings perched on a large, dense cluster of small pink flowers. The background is dark, making the colors of the butterfly and flowers stand out. The text 'GOODGOAN GOODGOAN' is overlaid in the center of the image.

GOODGOAN GOODGOAN
